NUM XXXVIII.

w SOBOTĘ DNIA 16. WRZESNIA ROKU 1780.

Z LITWY.

Z Wilna dnia 16. Września.

Jmć Pan Mikołay *Kościałkowſki* Marſzałek Powiatu Wiłkomierſkiego po długiey w cierpliwości Chrześciańſkiey wytrzymaney chorobie, maiący lat 71. dnia 7. Września w dobrach ſwoich dziedzicznych *Polepiu*, opatrzony Swiętemi Sakramentami z wielkim żalem Prześwietney ſwoiey Familii i całego Powiatu z tym ſię Swiatem pożegnał. Ten Pan iako za życia wyſokiemi talentami i przymiotami a oſobliwie ſprawiedliwością i Ludzkością wſzyſtkie ſerca do ſiebie pociągał, tak po śmierci wdzięczną pamięć po ſobie zoſtawił, mianowicie w Duchowienſtwie, które zawſze poważał i hoynie opatrywał. JJ. XX. Auguſtyanom w Poniemuniu piękny Kościoł wyſtawił, i drogim ſprzętem opatrzył.

Z POLSKI.

Z Warſzawy dnia 9 Września.

Zprzeſzłey Soboty na Nie-

dzielę o ſamey połnocy, zſzedł w tuteyſzey Stolicy z tego Swiata Jmć Pan Felix *Sołtyk*, Staroſta *Zwinogrodzki* Kawaler Orderu S. *Staniſława*, rodzony naimłodſzy Brat Xiążęcia Jmci Biſkupa *Krakowſkiego*, w Roku wieku ſwego 53. Zeſzły ten Pan, pamiętaiąc na ów rozſkaz Piſma Bożego; *Czciy Pana z maiątku twego*, kilka Parafialnych Kościołow zbudował, i wiecznym z Dóbr ſwoich dochodem ie nadał; Klaſztory Zakonne, mianowicie JJ. XX. *Bernardynow*, hoynie opatrywał; Szlachtę podupadłą, znacznie wſpomagał; żadnego też prawdziwie ubogiego, próżne od ſiebie nie odprawiał. Gdy potym śmiertelna (a ta długa) nadeſzła choroba, z cierpliwością ią znoſił; a iak tylko poſtrzegł, iż śmiertelnego życia nieuchronny kres zbliżaſię, zaraz *SS. Sakramentami* z przykładną nader pobożnością, w drogę Wieczności opatrzyłſię.

Z ANGLII.

Z Londynu dnia 11. Sierpnia.

Wyrokiem Królewſkim, dnia 24. tego Mieſiąca maiącym być wydanym, Parlament teraznieyſzy ma być rozwiązany, a powſzechna nowego Elekcya nakazana. Robiſię ta rzecz od dawnego iuż czaſu po wſzyſtkich Prowincyach; i podług powſzechnego rozumienia, wielka w obieraniu nowych Parlamentowych Oſob muſi naſtąpić odmiana. Seſſye Parlamentu *Irlandzkiego* iużſię do końca zbliżaią. Uſtanowiono na nich wiele Aktow tyczącychſię naybarziey rozporządzenia woyſka tego kraiu, i rozſzerzenia handlu. Te wſzyſtkie Parlamentowe uchwały Król Jmć na ſwey Radzie potwierdził, i do *Dublina* do wykonania odeſłał. Handel i manufaktury *Irlandzkie* taki wzroſt teraz wzieły, iakiego przykładu niepamiętaią.

Dnia 9. tego Mieſiąca Król Jmć złożył z Miniſtrami ſwemi Radę, na którey między innemi, obmyślano ſpoſoby iak nayprętſzego wyſłania okrętow na pomoc wielkiey naſzey Floty, i czytano także odebrane w tych dniach od niektórych Dworow, mianowicie z *Madrytu* Liſty; w którychſię donoſi, iż J. Pan *Jay* Plenipotent *Amerykańſki*, niemogąc ani u Dworu, ani u Kupcow *Hiſzpańſkich* zaciągnąć dla Kongreſſu pewney ſummy, wybrałſię z *Cadix* do *Boſtonu*. Przydaieſię w tychże Liſtach, iż Xiąże d' *Almodovar*, przeſzły Poſeł *Hiſzpański* przy naſzym Dworze, miewał częſte rozmowy z Panem *Cumberland*, w intereſie Dworu naſzego tam zoſtaiącym, i że z wielką grzecznością z nim tam poſtępuią: z czego wielu tu ſobie obiecuie prętkie przywrócenie pokoiu,

zwłaszcza iż, iak słychać, Dwór *Lizboński* osobliwszego do tey rzeczy przykłada starania.

Jeden nasz Statek z *Cadix* z zamienionemi niewolnikami do *Gibraltaru* przybyły doniosł (iak z teyże Fortecy do nas teraz napisano) iż Dwór *Madrycki* nowy do *Cadix* przysłał roskaz, ażeby wielka Flota z wyiazdem swoim zatrzymałasię.

Woyska nasze, które w czasie ostatniego buntu stały Obozem w *Hydeparc*, dla zasłony tego Miasta od zbuntowanych, po uczynionym sobie od Lorda *Amhester* iako *Generalissimo* imieniem Królewskim dziękczynieniu za dobre w czasie rozruchu sprawieniesię, wyszły z Obozu, i po maszerowały na zwyczayne swe stanowiska. Zawsze iednak od tąd mocna będzie przy Banku stała warta dla bespieczeństwa skarbow.

Osoba ta, która od Pana *Cumberland* Listy była przywiozła, wyiechała znowu do *Madrytu*. U Dworu przeczą, żeby pomieniony J. P. *Cumberland* miał od niego iakie wyraźne lub niewyraźne zlecenie.

Z Londynu dnia 15. Sierpnia.

Dnia 12. tego Miesiąca iako dorocznego narodzenia Xiążęcia Jmci *Wallii*, który poczoł 19. rok życia swego, i któremu Parlament Aktem swym przyznał wiek *Majoritatis*, Królewstwo Jchmć odbierało z tey okoliczności w Pałacu *Windsor* od Państwa powinszowania, przy wielkich i powszechnych uroczystościach.

Przy Brzegach naszych ukazałosię wiele okrętow woiennych Państw oboiętnych, prowadzących pod swą zasłoną wielką liczbę Statkow naładowanych żywnościami i potrzebami woiennemi dla Portow *Francuskich*. Ciekawa rzecz, iak nasz Dwór w tey okoliczności postąpi; podobieysza iednak do prawdy, iż nie dopuści swym okrętom przerywać wolney żeglugi okrętom oboiętnym, lubo wszelką ma do tego sposobność.

Z HOLLANDYI.

Z Amsterdamu dnia 12. Sierpnia.

Eskadra *Rossyiska* przybyła trzeci dzień temu do Portu naszego *Texel* znayduiesię w barzo dobrym stanie. Z ostatnich Listow *Londyńskich* dowiedzieliśmysię, iż mimo wszelkich przekładań Ministerialnych i wywodow prawnych, siedm naszych okrętow zabranych z konwoiu Contre Amirała Hrabiego de *Byland*, dnia 31. Lipca i dnia 1. Sierpnia, sposobem Licytacyi tamże przedano.

Z Hagi dnia 16. Sierpnia.

Wybieranie maytkow dla Floty *Stanow Generalnych* idzie cale pomyślnie. W ostatniey *Gazecie Francuskiey* czytamy, iż Stany

naſze naywyżſzą Komendę ſwych ſił morſkich Vice-Amirałowi *Hartſing* konſerowały.

Z Utrechtu dnia 17. Sierpnia.

Powſzechna niecierpliwa ciekawość dowiedzeniaſię, iak postąpią *Anglicy* z Eskadrą *Roſsyiſką*, w krótce podobno będzie zaſpokoiona, ponieważ piſzą z *Amſterdamu*, iż ona dnia onegdayſzego z Portu *Texel* na morze *Manche* iuż popłynęła.

Król Jmć *Szwedzki* odtąd ieſzcze w *Spa* znayduieſię, i ma ſię tam zabawić aż do przybycia Ceſarza Jmci, któregoſię tam ſpodziewaią oglądać w pierwſzych dniach Mieſiąca Września. Mówią także, iż ci Monarchowie poiadą z ſobą do *Paryża*, a potym do *Hagi*; ale to czaſowi trzeba zoſtawić.

Z HISZPANII.

Z Cadix dnia 28 Lipca.

Zroſkazu Dona *Barcelo* buduią tu Statki do ſzturmu ſłużące, których doświadczanie barzoſię dobrze udało. Statki te po iedney tylko maią armacie od 24. do 30. funtow kalibru; ale przytym tak głęboko idą w wodzie, iż małą częścią ſwoią nad nią wychodząc ſamych tylko bomb mogąſię oba wiać. Doświadczano tego w tych dniach; y lubo na 500. razy dano do nich ognia z armat, ſzkody iednak żadney nię miały co pokazuie, iż za pomocą tychże Statkow nie tak trudne będzie, iak rozumieią, dobycie *Gibraltaru*.

Od Granic Słowieńſkich dnia 23. Lipca O wſzczętym w *Konſtantynopolu* powietrzu żadney nie mamy wątpliwości, ponieważ ſtoiącym na Granicach naſzych żołnierzom ſurowy dano rozſkaz, ażeby żadnych z *Turcyi* przybywaiących cudzoziemcow do Kraiu nie wpuſzczali. Wſzakże Liſty z *Bulgaryi* z Miaſta *Widin* donoſzą, iż taż zaraza nie tak ſię barzo rozſzerza, iak pierwiey głoſzono. Daley ona nad Miaſto *Adryanopol* nie rozciągnełaſię; a do tego takiego ma być rodzaiu, iż ludzie z niey nagle nie umieraią, i większa połowa chorych, z puchliny nawet do zdrowia przychodzi.

DONIESIENIE z WILNA

W Drukarni tuteyſzey J. K. Mci: nayduią ſię Kſięgi 1. Volfii Compendium elementorum in uſum Matheſeos ſtudioſæ Juventutis. 2. Idea Methodi erudiendi Juventutem in ſcholis Trivialibus 3. Michaelis Hube de Telluris forma liber ſingularis. 4. Proceſſus praxi fori Eccleſiaſtici Regni Poloniæ accommodatus 5 Canon Miſſæ ad uſum Epiſcoporum ac Prelatorum ſoleniter celebrantium.

NUM: XXXVIII.

SUPLEMENT
DO GAZET WILENSKICH
w SOBOTĘ DNIA 16. WRZESNIA ROKU 1780.

Z PORTUGALII.
Z Lizbony dnia 14. Lipca.

Wiadomo jeſt, iż Dwór naſz od początku woyny *Amerykańſkiey* nigdy nie chciał przyſtąpić do zamyſłow *Kongreſſu*, i żadnym okrętom *Amerykańſkim* nie pozwolił wſtępu do ſwych Portow, któreby miały banderę tegoż *Kongreſſu*, tak, iż którzykolwiek *Amerykanie* handel z Portami naſzemi prowadzili, własny pawilon mieć muſieli. Ten Dworu naſzego poſtępek, iako i drugi, przez który niechce przyſtąpić do Oboiętności morſkiey od Państw *Północnych* przedſięwziętey, ma ſię (iak ſłychać) barzo nie podobać Dworowi *Madryckiemu* tak, iż ſię domaga u naſzego, aby niepozwalał mieyſca w ſwych Portach okrętom *Angielſkim*, inaczey grozi wysłaniem ſwego woyſka do naſzych Granic. Te iednak pogłoſki tym większego zdaiąſię potrzebować potwierdzenia, że podobne do nich i dawniey były rozſiewane, a nic niepomyślnego po nich nie naſtąpiło.

Z NIEMIEC
Z Wiednia dnia 2. Sierpnia.

Ceſarz Jmć, którego powrotu ſpodziewamyſię na dzień 10. tego Mieſiąca, zamyśla (iak mówią) w przyſzłym Mieſiącu odwiedzić *Czechy*. Xiężna Jeymć *Cieſzyńſka* na przyſzłą dopioro Wioſnę maſię wybrać do *Niderlandu Auſtryackiego*, którego też czaſu ma z tąd wyiechać i Arcy-Xiąże Jmć *Maxymilian* do *Mergentheim* na obięcie wielkiego Miſtrzowſtwa Orderu *Niemieckiego*. Hrabia de *Proli* otrzymał w tych czaſach Przywiley na uſtanowienie Kompanii handlu z *Indyami Wſchodniemi*.

Z Moguncyi dnia 10. Sierpnia.

Od *Wyżſzego Renu* donoſzą, iż wielka liczba *Szwaycarow* Kray ſwoy porzuca, i w woyſku *Angielſkim* ſłużbę przyimuie. Z *Manheymu* piſzą, iż Xiąże Jmć Elektor *Ryńſki* bez wątpienia do tego Miaſta powróci.

Naostatek dowiaduiemysię, iż Landgraf *Hesse-Kasselski* powtórnie odnowił pod iak naysurowszemi karami zakaz wprowadzenia kawy do Kraiu, przez co więcey nad Million w Państwie iego pieniądzy corocznie zostanie-się.

Z Kolonii dnia 17. Sierpnia.

Generał Baron de *Stael* przybył tu dziś rano za Kuryera z tą nowiną, że Arcy-Xiąże Jmć *Maxymilian Austryacki* obrany iest Koadiutorem Biskupstwa i Xięstwa *Monasterskiego*, i wyiechał zaraz do *Bonny*, bywszy z tąż wiadomością u Jmci Xiędza *Bellinsomi* Nuncyusza tuteyszego. Dowiedzianosię od tegoż Generała, iż ta Elekcya spokoynie większą liczbą głosow dnia 15. tego Miesiąca odprawiłasię. Hrabia de *Königsegg Aulendorff* Biskup Suffragan Arcybiskupstwa i Wielki Dziekan Metropolii poiechał także zaraz za tym Kuryerem do *Bonny* z powinszowaniem Xiążęciu Jmci Elektorowi *Kolońskiemu* tey drugiey pomyślnie odprawioney Elekcyi.

Dziś zaś wieczorem odebraliśmy z *Bonny* wiadomość, że pomieniony Kuryer przybiegł tam o 11. godzinie zrana, z 6. Postylionami, i zaraz był prezentowany Xiążęciu Jmci Elektorowi; poczym zaraz na podziękowanie Panu Bogu śpiewane było w Kaplicy Dworskiey, w przytomności Xiążęcia Jmci Elektora i całego Dworu, *Te DEUM Laudamus*, gdy tym czasem też wesołą nowinę gęstym z armat biciem ludowi ogłaszano.

Ze Spa dnia 15. Sierpnia.

Uważano tu, że Hrabia de *Hagha* powróciwszy z *Mastrychu*, większemi nad zwyczay intereſsami był tu zabawny. Wczasie iego w pomienionym Mieście bytności, która iednak cale była krótka, przyszło barzo wiele Listow, nawet z wielkiemi pakami. Dnia zaonegdayszego wysłał Kuryera do *Sztokolmu*, który ma we 20. dniach nazad powrócić. Według zdania wielu Politykow, pod pozorem picia wód, wielkiey wagi rzeczy maiąsię tu układać. Domysł ten po części może być prawdziwy; ale pospolicie bywa, że z rzeczy nayprostszych i nayzwyczaynieyszych wielkie iakieś i osobliwsze wnaszane bywaią. To chybaby mogło te domysły czynić w nieiaki sposob podobnemi do prawdy, iż tu w tym czasie rozmaitego ze wszech Narodow Państwa, iuż rodowitością, iuż urzędami znamienitego, tak wielki iest ziazd, iakiego przykładu niemamy. W przeszły piątek odprawowałysię tu gonitwy przy bogatych i licznych zakładach, tak iż żadnego prawie wieśniaka nie było, któryby czego nie stawił. Wszakże

żadne z tychże zakładow nie były płacone, ponieważ rozbiegłe konie za naznaczoną granicę iezdźcow swych uniosły. Nazaiutrz rano Xiąże de *Chratres* wyiechał z tąd w liczney Kompani Panow i Dam aż do *Louvegné*, gdzie po danym od siebie kosztownym śniadaniu z nimisię pożegnał. Tegoż dnia wieczorem przybył tu z *Akwisgranu* Xiąże Alexy *Orlow*, a na zaiutrz pospieszył za nim Xiąże Grzegorz *Orlow* Brat iego z Xiężną Małżonką swoią i zliczną assystencyą.

Z FRANCYI

Z Paryża dnia 7. Sierpnia.

W Liście z Portu *Brest*, dnia ostatniego przeszłego Miesiąca pisanym donosisię, iż dwa okręty wielkie woienne wysłane z l' *Orient* dnia 26. stanely tam dnia 30. i ziączyłysię z Eskadrą Hrabiego *Duchaffault*. Eskadra ta nie tak prętko ma z *Brest* płynąć, a to żebysię nie naraziła na niebespieczeństwo, ponieważ odebrano wiadomość, że Flota *Angielska* powtórnie pod wyspą *Ouessant* w liczbie 28. okretow pokazałasię. O Margrafie naszym de la *Fayette* pewną mamy z *Ameryki* nowinę, że w *Bostonie* z wielkiemi honorami był przyimowany (dokąd oraz iego Fregata trzy Statki *Angielskie* przyprowadziła) i że iuż w woysku *Amerykańskim* pod Generałem *Washingtonem* zostaie. Do tegoż Miasta Kawaler de *Ternay* z swoią Eskadrą, i Hrabia de *Rochambeau* z 6000. ludzi z Państwa naszego na pomoc *Amerykanom* posłanych szczęśliwie iuż przybyli. O nowych w Królestwie naszym na ten Rok podatkach nic ieszcze nie słychać; spodziewamysię, że żadne włożone nie będą, gdyż mówią iż ma być zaciągniona Summa od 50. Millionow sposobem Loteryi, tak jak było w Roku 1777.

Z Paryża dnia 11. Sierpnia.

Z *Madrytu* piszą, iż złączona *Hiszpańska* i *Francuska* Flota, wyszedłszy z Portu *Cadix* dnia 9. Lipca, powróciła tamże była dnia 20. nie znalaższy nic do czynienia w swoim krążeniu, i znowu potym dnia 30. z tegoż Portu wyszła.

Hrabia d' *Estairg* dnia ostatniego przeszłego Miesiąca przybył iuż do Zamku *S. Ildefonsa*. Zawsze mówią nieodmienie, że Król Jmć *Hiszpański* potwierdzi mu tytuł Generała Woysk złączonych w *Ameryce*, i że przeto tenże Hrabia ma tam płynąć. Jeśliby to prawda była, ubyłby mu tam ieden mocny iego nieprzyiaciel, ponieważ Generał-Maior *Prevost*, który go poraził pod *Savannach*, powrócił iuż do *Londynu*.

Podług zdania niektórych, Flota *Burbońska*, o którey na-

mieniliśmy wyżey, że z Portu *Cadix* znowu wyszła, nie ma płynąć na Morze *Manche* z przyczyny nadchodzącego czasu Porównania dnia z nocą, który zawsze iest podległy wiatrom, i nawałnościom, ale tak taż Flota, iako i Eskadra Hrabiego *Duchaffault*, maią dopomagać do zamknięcia i oblężenia *Gibraltaru*, ponieważ tę Fortecę znowu świeżemi żywnościami i potrzebami opatrzono.

Mała Eskadra Kommodora *Johnston*, którą w początkach pogardzano, wielkie od czasu zaczętego swego przy Brzegach *Portugalskich* krążenia zebrała zdobyczy: wszystkie Narody swemi Statkami i towarami tego Kapitana i iego ludzi wzbogacaią.

Z Cadix dnia 18. Lipca.

Don Ludwik de *Cordowa* powrócił dziś rano do tego Portu z swym woyskiem, zostawiwszy Dona Michała *Gaston* z częścią okrętow w Cieśninie *Gibraltarskiey*. okręty *Tulońskie* pilniesię gotuią, aby z tąż Flotą, gdy z tąd znowu udasię na morze, razem mogły popłynąć. Jeśli iest prawda, iak piszą z *Madrytu*, iż Hrabia d' *Estaing* przyiedzie tu na obięcie Komendy, będzie bez wątpienia przyimowany tu z wielką radością.

Z Baionny dnia 3. Sierpnia.

Odebraliśmy niektóre Listy *Hiszpańskie* z doniesieniem, że Don Ludwik de *Cordova* popłynoł tylko na 12. dni krążenia przed Brzegami *Portugalskiemi*, i że za swym powrotem ma złożyć Komendę, którą wieść publiczna naznaczać Hrabiemu d' *Estaing* nie przestaie. Krążenie tey Floty przed *Lizboną* daie tu wiele do myślenia. Barzoby tego sobie życzono, żeby iey przytomność przymusiła *Portugalią* do uczynienia naostatek iakiego kroku pewnego, i żeby razem Porty tegoż Królewstwa odstąpiły kiedyż tedyż od swey ścisłey oboiętności tak pożyteczney dla naszych nieprzyiacioł. Nadzieia ta musi być w krótce, albo potwierdzona, albo obalona. Niebespieczno bowiem podobno byłoby przeciągaiąc na umowach i układaniach czas ten drogi, którego Flota *Angielska* używa na szkodę handlu *Francuskiego* i *Hiszpańskiego*, z właszcza iż iuż poczynaią głosić, że Amirał *Geary* ukazałsię z swą Flotą przed Brzegami *Portugalskiemi*.

Z Wenecyi dnia 5. Sierpnia.

Odebraliśmy z *Dalmacyi* świeżą nowinę, że do *Kapitana Baszy* przysłane są od *Porty* roskazy barzo wielkiey wagi. Wezyr Wielki ma czynić także iakieś przygotowania, z którychsię pokazuie, iż Państwo *Ottomańskie* czegoś wielkiego obawiasię. Do Granich także *Azyatyckich* i *Europeyskich* liczne *Turkow* Dywizye maią Maszerować.